

SANTA EUGÈNIA DE BERGA. Portal.

L'edifici consta d'una sola nau coberta amb volta de canó, capçada per un transsepte i tres absis semicirculars. Al creuer s'eleva un cimbori octogonal sobre trompes, coronat per un campanar quadrat que té tres pisos, amb finestres a cada cara i decoració d'estil llombard evolucionat (les arcuacions cegues i les dents de serra són fetes amb pedra sorrenca vermella). Les finestres del primer pis són senzilles, les del segon, bífores i les del tercer, trífores. El cimbori disposa de finestres cegues i decoració com la del campanar. Els murs laterals també tenen la mateixa decoració. A l'aparell es veu perfectament les dues fases constructives: la primera és feta amb carreus petits només desbastats (segle XI) i la segona són ben treballats (segle XII).

La portalada, situada a la façana de ponent, consta de cinc arquivoltes de mig punt en gradació i tenen decoració vegetal entrelaçada. Dues de les arquivoltes són sostingudes per columnes amb capitells decorats amb elements vegetals barrejats amb figures humans o ocells.

Joan Codina Bernaus

BIBLIOGRAFIA

Catalunya Romànica, vol. III, Osona II.
Guies Catalunya Romànica, vol. 2 Osona.
JUNYENT, Eduard, *La Catedral de Vic*. Vic 1998.

AARS

AMICS DE L'ART ROMÀNIC DE SABADELL

Núm. 225

17 de març de 2024

OSONA

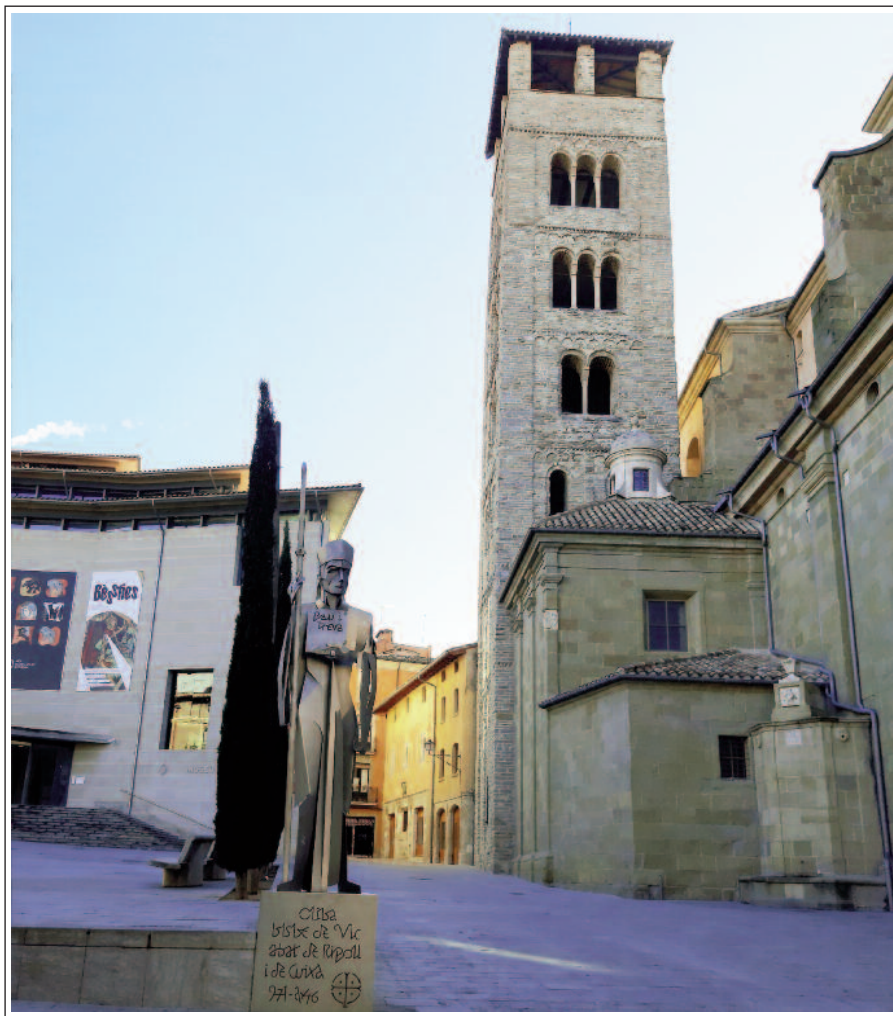
SANT PERE DE VIC

A l'antiga vila d'Ausa, situada a la part alta de l'actual ciutat de Vic, al redós del temple romà, al segle IV s'edificà la primera seu episcopal. Hi ha documentats sis bisbes entre l'any 516 i la invasió musulmana. Entre

VIC. PONT ROMÀNIC I LA CATEDRAL AL FONTS.

aquesta última i la revolta d'Aissó de l'any 826, la vila fou totalment destruïda. El 886 el comte Guifré el Pelós va repoblar el territori d'Osona, va restaurar la diòcesi i va fer donació dels terrenys de la part baixa d'Ausa, que va passar a dir-se *Vicus ausonae*. El primer bisbe, Gomar, construï ràpidament, amb materials precaris la nova seu episcopal. Seguint la litúrgia visigòtica, la seu constà de tres esglésies: la principal, dedicada a sant Pere, la segona, a la Mare de Déu i la tercera a sant Miquel, amb funcions de baptisteri. La part alta va quedar de domini militar i es bastí un castell.

SANT PERE DE VIC. Campanar romànic.

NUCLI ANTIC DE VIC

Fem un recorregut per l'exterior dels edificis més notables: els del Mercadal o plaça Major, l'Hospital de la Santa Creu, el convent de Sant Domènec, l'església de Sant Antoni M. Claret, el pont romànic de Queralt (del segle XI), les adoberies, l'Albergueria, el Temple Romà i les restes del castell dels Montcada, muralles de Pere III, etc.

SANTA EUGÈNIA DE BERGA

L'església està documentada a partir de l'any 917, dins el terme del castell de Taradell. Però no s'esmenten les seves funcions parroquials fins al 976. Inicialment, era dedicada a santa Eugènia i santa Cecília.

Sota l'impuls del bisbe Oliba el temple fou renovat i el 1050 consagrat de nou. Constava de la nau i un transsepte amb tres absis. Els dos primers dedicats a santa Eugènia i santa Cecília i el tercer a santa Maria i sant Jaume. L'any 1144 va ser cedit a la canònica de Vic que va efectuar importants reformes: un bonic portal esculpit, una petita torreta al cantó nord-oest i, al creuer, un cimbori campanar. Durant els segles XVI i XVII s'hi van afegir capelles laterals que foren suprimides durant la restauració dels anys 1955 i 1975. El 1931 fou declarada monument nacional historicoartístic.

SANTA EUGÈNIA DE BERGA.

SANTA MARGARIDA DE VILASECA (Sant Martí Sescorts). Frontal d'altar, dipositat al Museu Episcopal de Vic (MEV).

L'església de Sant Pere fou ampliada a mitjan segle X i poc després, a inicis de l'XI, el bisbe Oliba novament la reformà. La nova seu constà d'una nau capçada per un transsepte amb un absis, quatre absidioles i una cripta. Fou consagrada l'any 1038. S'aixecà també el campanar d'estil llombard. Al segle XII es van fer noves transformacions, s'allargà la nau i es bastí una gran portalada monumental. També s'enderrocà l'església de Santa Maria i se substituï per una de circular. Entre el 1318 i el 1400 damunt del claustre romànic, que era molt senzill, es construí un pis superior en estil gòtic. La cripta disposa de tres naus cobertes per voltes d'aresta i sostingudes per columnes amb capitells d'estil califal, aprofitats de la primitiva església preromànica.

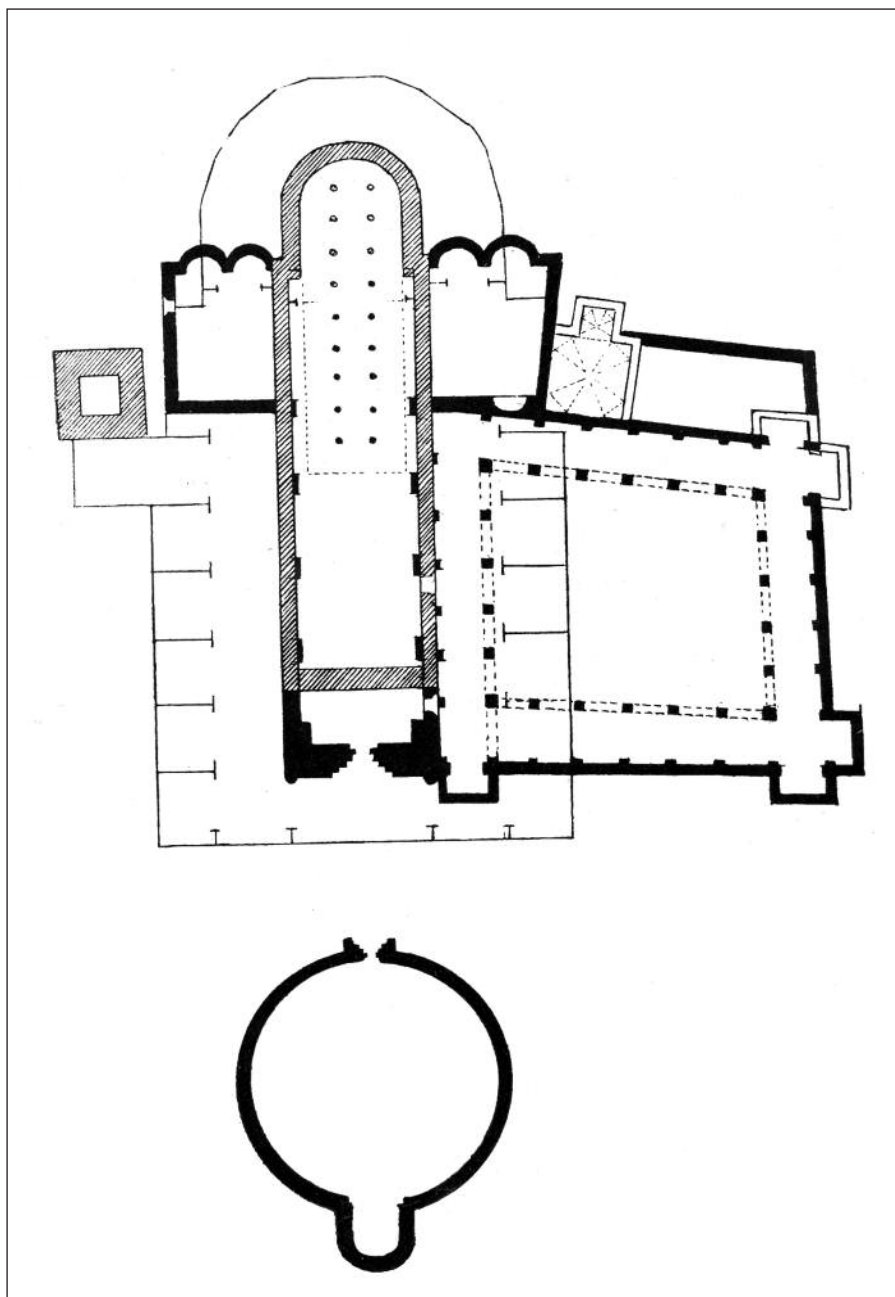
Al segle XVII, la vila havia crescut molt i l'any 1633 s'iniciaren les obres de construcció d'un temple més gran. Es va començar pel costat nord, però les obres foren interrompudes perquè al costat sud hi havia els claustres i els vilatans no volien que s'enderroquessin. Finalment, el 1806 els claustres foren desmuntats, numerats i muntats de nou un cop acabat el costat sud. La catedral actual és d'estil neoclàssic, consta de tres naus separades per grans pilastres, flanquejades per capelles i capçada per un absis poligonal amb girola. A la galeria oriental, per substituir l'església de Santa Maria de la Rodona, es bastí una capella amb cúpula.

MONUMENT AL VIGATÀ JAUME BALMES. Catedral de Sant Pere de Vic, on és enterrat.

CATEDRAL DE SANT PERE DE VIC. Cripta.

SANT PERE DE VIC. Planta de la catedral romànica.

El temple està decorat amb pintures sobre tela, pintades per Josep M. Sert. Les primeres eren del 1926-30, però foren destruïdes el juliol de 1936. Un cop acabada la Guerra Civil, el temple fou reconstruït i Sert tornà a fer les pintures encara que una mica diferents. Es representen escenes de Jesús, bíbliques i dels martiris dels apòstols i dels evangelistes. A la girola hi ha el magnífic retaule de l'altar major, gòtic i d'alabastre policromat. El va esculpir durant el segle XV Pere Oller. Està dedicat a sant Pere i a la Mare de Déu. Conté escenes de la vida d'ambdós i alguna de sant Pau.

MUSEU EPISCOPAL DE VIC

El Museu Episcopal de Vic consta de diverses col·leccions, però ens centrarem en la de pintura i escultura romànica (segles XII i XIII). Destaquem especialment el conjunt de cinc figures del Davallament d'Erill la Vall. També dotze taules de fusta pintades, tres pintures murals, diverses talles de fusta de la Mare de Déu amb el Nen i un parell de Majestats. Aprofitarem l'ocasió per a visitar l'exposició temporal *Bèsties* dedicada als animals, tant reals com fantàstics, que apareixen en l'art medieval d'aquest museu.

DAVALLAMENT D'ERILL LA VALL. Museu Episcopal de Vic (MEV)..